

Fremtiden, naar man saaledes overfører Arbejde fra private til Straffeanstalter, kunde sørge for, at de paagældende ikke stilles overfor Brødløshed, men dog faar nogen Tid til at ordne deres Forhold, eventuelt skaffe sig nye Kunder.

Det er meget glædeligt at høre, med hvilken Iver og Interesse forskellige Medlemmer har fordybet sig i Arbejdsløsheds-spørgsmaalet. Nogle ærede Medlemmer har gjort det paa den Maade, at de har anvendt skarpe Ord overfor Arbejderne for formentlig Misbrug af Arbejdsløsheds-kasserne. Vort Parti skal ikke tage eventuelle Misbrug i Forsvar, det falder os selvfølgelig ikke ind at ville forsvare saadanne Misbrug, der tangerer Straffeloven, eller saadanne andre, som er blevet nævnt, forudsat at de virkelig har fundet Sted. Socialdemokraterne har aldrig tilraadet Arbejderklassen at bryde bestaaende Love eller at misligholde dem, men vi har derimod anbefalet Arbejderne at anvende deres Indflydelse og Organisationsmagt paa at ændre uheldige Love. Det har imidlertid stødt mig noget og vakt min Forundring, at de samme ærede Medlemmer, som har haft saa aabent og klart et Blik for, hvad der var utilbørligt fra Arbejdernes Side, ikke har haft skarpe Ord mod det, der er sket i den forløbne Krigsperiode, og som jeg vil tillade mig at kalde Udslag af Krigsmoralen i vort Samfund. Hvor mange Lovbrud er der ikke sket i vort Samfund, hvor mange har ikke bevæget sig paa Kanten af det tilladelige? Man har ofte, i hvert Fald ikke sjældent, faaet Indtryk af, at der findes adskillige Borgere, hvis første Tanke, naar der kommer en ny Lov eller ministeriel Ordre, der gør Indgrib i, hvad der maa tages i Udbytte, har været — saaledes ser det i hvert Fald ud — Hvordan skal vi bære os ad med at omgaa disse Bestemmelser? Den Moral er ikke heldig i et Samfund, og disse Tanker var ikke fremkaldte af Nød og Trang, de var ikke fremkaldte af, at vedkommende Borgere var økonomisk slet stillede, de var væsentlig baserede paa Profithunger. Hensynet til, hvad der betaler sig bedst, har været stærkt i Forgrunden, det er saadanne Tanker, hvorom man i alt for høj Grad har kredset og mere, end det ellers plejer at være Tilfældet. Adskillige har, synes det, bogstaveligt talt balanceret paa Kanten af Straffeloven, vel sagtens ud fra den Betragtning, at hvad der ikke var forbudt i Straffeloven, det var tilladt. Man har før hørt, at en saadan Opfattelse har været en

Mands Moral. Jeg har hørt Angribere af Maksimalpriserne hævde — jeg synes undertiden med en slet dulgt Glæde —, at naar Maksimalpriserne kom, saa forsvandt Varerne. Jeg har ikke hørt disse Modstandere af Maksimalpriserne bruge stærke Ord imod dem, der fik Varerne til at forsvinde, tværtimod! Det synes næsten, som om der til Tider har ligget en opmuntrende Klang i deres Ord.

Men hvad er det, der sker, naar Varene saaledes forsvinder? Ja, man oplagrer dem ganske simpelt, fordi man ikke kan faa Lov til at tage saa stor Avance, som man har Lyst til, idet man nærer det Haab, at Varemændene eventuelt vil bevirke en Forhøjelse af Maksimalprisen eller maaske dens (phævelse. Det vil altsaa sige, at man etablerer en Slags Strejke, og man kan velkalde en saadan Strejke — moralsk set i hvert Fald — for ulovlig. Der kunde siges uhyre meget om den Moral, Krig har fremkaldt, en Moral, som det ganske sikkert vil tage adskillige Aar at færettet. Det vilde ikke være mærkværdig, man vilde ikke kunde kalde det unaturligt, om denne Moral ved Eksemplets Smite blev udbredt ogsaa i Arbejderklassen. Det er naturligvis beklageligt, om det skr, i høj Grad beklageligt, thi det kan ere ret farligt, hvis Samfundets Top blyer angrebet af en samfundsskadende Moral, men endnu farligere vil det absolut vte, hvis Samfundets Rod, altsaa Arbejderklassen, ved Eksemplets Magt skulde blive angrebet paa lignende Maade.

Flere ærede Medlemmer hr været stærkt inde paa Arbejdsløsheds-spørgsmaalet og har talt paa en saadan Maade, at man skulde tro, det var førs Gang i deres Liv, de stod overfor dette nde. Man maa dog huske paa, at Ondet (af meget gammel Dato; i hvert Fald hadet været kendt af Arbejderklassen gennem mange, mange Aar, og af Arbejderklassens Repræsentanter har det ofte vst fremhævet, ikke alene paa Tinge, men ogsaa omkring i de kommunale Forsamlinger, paa offentlige Møder og i Press. Det er ikke opstaaet under Krigen, d er ganske afgjort, det er blot blevet værret. I Aarene umiddelbart før Krigen — jeg tror endda, det var 4—5 Aar før Krigen — havde vi ca. 2 Millioner Arjdsløshedsdage pr. Aar. 2 Millioner spie Arbejdsdage i et Aar i et lille La som Danmark! Tænk, hvilke Værdi der kunde være produceret i Løbet af 2 Millioner Dage! Jeg regner sikkert ke for højt, naar jeg anslaar den Værdier er gaaet